UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus. xlviij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

ꝯcitius poterit reſtituere. Quartꝰ. qñ ſe multũ dãnificaret: ⁊ alium parũ iuuaret. Quitꝰ. qñ eſt q̇s impotẽs. Dicit̃ aũt ſm doctores pme opinionis impotẽs qñ habet ſolũ neceſſaria nature. ſm Archie. aũt dr̃ poſſe qui poteſt ſe reſtringendo aliq̃ntulũ vt s̃. ⁊ ꝯſequenter videt̃ ſm eundem ꝙ impotens ſit q̇ ſe reſtrinxit quãtũ patitur ſtatus ſuꝰ: et tamen cũ ho. non põt

Notandũ tñ ꝙ pmi loquunt̃ de eo qui poteſt vel non poteſt abſolute, ſed archie. nõ abſolute: ſed cum decentia ſua. Et iſte q̇ non poteſt cum decẽtia ſua/ nõ tenetur: niſi vt credo is cui debet/ eſſet in tãta reſtrictiõe vt ipſe. Videt̃ em̃ iniquũ ꝙ quis viuat cũ honore ex rebus alicuꝰ: ꝑ q̃rum carentiã verꝰ dñs viuit in dedecore vł in minori honore.

Elice ꝯcluſiões.

Prima. Quilibet ex obligatiõe iuſticie tenet̃ ſtatim aut reſtituere/ aut petere remiſſionem aut dilationem.

Secunda. Si nõ poteſt obtinere dilationem ⁊ vult viã tutiorẽ eligere: ſm aliquos ſtatiz reſtituat vel cedat bonis: etiã ſi oporteret eum mẽdicare: ⁊ nihil ſibi retinere niſi neceſſaria nature.

Tertia. Simpliciter tñ ⁊ abſolute non eſt neceſſariũ talem cedere bonis: ſed ſufficit ſi ſe reſtringat quãtũ patit̃ infimꝰ gradus ſui ſtatꝰ: niſi vbi is cui debet eſſet in eodem infimo gradu. q2 tũc abſolute tenetur deficere a ſtatu ſuo vt aliq̇s in ſuo cõſeruet̃ ꝑ ſuas res vſurpatas.

Quarta Quinq̧ ſunt caſus in q̇bꝫ aliq̇s nõ tenet̃ ſtatim reſtituere. ſcꝫ ⁊c̃.

Quinta Qui poſſunt reſtituere cum reſtrictiõe ſua ⁊ ꝓcraſtinant: nec abſolui nec cõicare poſſunt.

Caſus. xlviij.

Queritur. xlviij. Vtrũ reſtitutio ſemꝑ ſit facienda ei a q̇ ablatũ eſt: Ad hoc rñdet Raymun. ⁊ archiepi̅s. ij. par. ti. ij. ⁊ Piſa. ⁊ ſanctus Tho. ij. ij. q. lxij. ſm q̇s oẽs ꝑualit̃ concordãtes ſic dr̃. Tripliciter aliquis aliquam rem tenet. Primo quia eſt ſua. Secundo quia eſt aliena: iuſte tamen detẽta puta quia erat data pignori vel accõmodata ⁊c̃. Tertio: q2 eſt aliena ⁊ iniuſte detenta. Regulariter igit̃ reſtitutio ſpoliatꝫ facienda eſt ſm Ray. ⁊ Piſa. ⁊. iij. q. j. reintegranda. ⁊ fere ꝑ totã q̃ſtionẽ ⁊ extra de reſti. ſpo. fere ꝑ totũ. Et intellige ſpoliatis iuſte poſſidentibꝫ ſeu detinẽtibꝫ. Fallit aũt quãdo iſte male accepit: ⁊ ille turpiter dedit: vt patet i ſimonia. De hoc vide. ij. ij. q. xxxij. art. vij. Qui igit̃ accipit a poſſidente tertio modo: ſm Ray. non debet reſtituere ei a q̇ abſtulit: ſed vero dño vel ei cui eam prior fur ſurripuerit: ſi eã iuſte tenebat. Qui ꝟo aufert a pmo tenetur reſtituere eidem. Similiter q̇ a ſecundo: tenet̃ eidem. nec debet dare pmo. i. poſſidenti pmo modo. q2 faceret iniuriã ſcḋo. ff. de furtꝫ. l. is cuius. Sed q̃. quia aliq̃ñ ille eſt mortuus a quo res ſublata ẽ. So. Dicit ſanctꝰ Tho. ꝙ ſi mortuus eſt/ tenetur heredibꝫ. ⁊ hoc ſm Ray. ꝓ rata vniuſcuiuſq̧ heredis: niſi qñ aliq̇s eſt heres in aliq̃ ꝑte determinata: puta in cẽtũ ducatꝫ ꝑ̃ ſe. quia talis nihil debet hr̃e: cum non ſit heres/ ſed legatariꝰ. C. de heredi. inſti. l. quotiens. Si aũt is cui debet fieri eſt incognitus/ ꝑmiſſa diligẽtia: ſm ſan. Tho. detur quod reſtituendũ eſt ꝓ anima eius. Nec refert vbicũq̧ def. Lꝫ ei dicat Innocen. ⁊ Joan. and. ⁊ Joan. de ligna. ꝙ debet erogari in loco in quo furtuz eſt factũ. tamen Guil. ⁊ Hug. ⁊ frater Cla. ⁊ Frede. de ſenis. ⁊ ſanctꝰ Tho. ſentiũt ꝙ hoc non eſt neceſſariũ. Si aũt eſt diſtãs: mittat̃ ei ſi cõmode poteſt. alioq̇n tuto loco deponat̃: ⁊ ei notificet̃.

Elice igit̃ ꝯcluſiones.

Prima. Qui abſtulit rẽ a vero dño: tenetur ei. ⁊ nõ excuſat̃ dãdo alteri.

Secunda Qui abſtulit ab eo q̇ nõ erat vere dñs: ſed tamen iuſte tenebat rem: tenetur eidem.

Tertia Qui abſtulit ab eo qui iniuſte rem alienam detinebat: non tenet̃ nec debet reſtituere ei: ſed illi a quo primo iuſte poſſidente rapta eſt: ſiue eſſet verus dñs ſiue non.

Quarta Quando is qui ſpoliatus eſt/ mortuus eſt: tenetur raptor heredibꝫ pro rata. ſed non legatarijs.

Quinta. Si autē eſt diſtans: debet ei res mitti aut depoſitari ꝛc̄.

Sexta. Si aūt eſt incognitus: debet ꝑ eius aīa erogari paupibꝫ.

Caſus. xlix.

q Verit. xlix. vtrū ſit ſufficiens iſta reſtitutio: Petrus de ferno debet Henrico de Auteo centū aureos q̄s extorſit per vſuras: ꝛ ponit ſe in manibꝫ ei⁹ offerens ſe paratū oīa reſtituere: rogās tñ vt faciat cum eo miſericordiā/ ꝛ accipiat vnā ptē/ alia remiſſa: Ad hoc rñdet Archieps. ij. pte. ti. ij. ꝛ Piſa. ti. reſtitutio ꝑmo. et Ray. ꝛ frater Egidi. in q̄dl. Hoſtieñ. Frederic⁹ de Se. Joan. Anð. Lauren. de ridol. ꝛ multi alij. et diſtinguendū eſt ſm mētē oim. q2 aut iſte eſt vere parat⁹ reſtituere: aut nō. ſed credit ſe ꝑcio exiguo euadere: aliter non ita feciſſet. Et q̄dem ſi nō eſt parat⁹: manifeſtū eſt ſm fratrē Egi. ꝛ Piſa. ꝙ nō eſt abſolutus a peccato. Sed quid ſi Henric⁹ remittat ei quinquaginta: nunq̄d erit abſolutus a debito reſtituendi: Ad hoc dico ꝙ quo ad abſolutōez ab hoc debito nihil differt vtꝝ eſſet parat⁹ nec ne. q2 iſta abſolutio nō depēdet a volūtate vel diſpoſitione ſpoliantꝭ: ſed ſpoliati. Igitur frater Gerar. ð ſenis: ordinis Ere. tenet ꝙ ſiue ſit parat⁹ ſiue nō ſit: nulla via mūdi pōt liberari niſi reſtituat. et ad hoc facit ſeptē rōnes q̄ nulli⁹ ſunt momēti. Gloſa aūt in regula Peccatū: dt ꝙ eſt liberat⁹. Laurē. aūt de ridol. in tractatu de vſurꝭ dt ꝙ ē liberat⁹: ſi pecunia erat parata: non aliter. Quidā alij tradunt ꝙ eſt liberat⁹ ſi pecunia erat parata ꝛ ſit oblata. Joā. aūt Andree in ꝑdicta regl'a dt: ꝙ liberat⁹ ē ſolū ille q̄ erat parat⁹ reddere. Veritas iſta ē q̄modocūqꝫ ꝯtentet̃ creditor/ ille ē liberat⁹ q̄a dr. ff. q̄ ſatiſda. cog. l. j. ꝙ ſatiſfacit q̄cūqꝫ deſideriū implet creditoris: etiāſi non ſoluat̃. Et rō eſt. quia remittere ē donare. ideo creditor ſicut poteſt donare ſuū: ita poteſt etiam remittere. Et eo modo q̄ tenet aliq̄ donatio: tenet etiā iſta remiſſio Vñ ſm Piſa. ꝛ fratrē Egi. ꝛ Ray. et Archieṗm ꝛ Frede. de ſenis ꝛ Archieṗm in ca. Quāqꝫ. extra de vſurꝭ. et Hoſtien. in ſum. iſte eſt liberat⁹ ꝯcurrētibꝫ tribꝫ. Primū eſt ꝙ ad hoc creditor nō inducat̃ fraude: ſic inducūt mercatores oñdētes ſe fractos ꝛ ſatiſfacere nō poſſe cū poſſint. Et ſecundū ꝙ nec vi. Et tertiū ꝙ nec deſpatione: puta q2 cogitauit ſe nunq̄ aliq̄d habiturꝰ. Et hoc tertiū ego itelligo qñ iſta deſpatio cauſat̃ ab ipſo debitore indebite puta quia fingit ſe nō poſſe qđ poteſt: vel quia dicit ſe nō velle facere qđ debet: ſiue fingat ſiue nō. Quādo ꝓo inducit̃ ex ipſa rōnabili ꝯſideratiōe creditoris eſt liberatus etiā ſine tertio: imo hoc facit remiſſionem eſſe magꝭ voluntariā ꝛ magis miſericordē: vt patet ſpeculantibꝫ.

Elice igit̃ ccluſiones.

Primo. Qui nō eſt parat⁹ reſtituere ꝑ remiſſionem creditoris: nō eſt abſolut⁹ a pctō: nec abſolui pōt niſi mutet̃

Scđa. Siue aūt intendat reſtituere ſiue nō: eſt liberat⁹ a debito reſtituēdi ceſſante fraude ꝛ vi ꝛ deſpatione.

Tertia. Imo ꝛ ceſſante fraude ꝛ vi ꝑciſe (etiāſi adſit deſpatio) ꝓ ūmō ipſe eā indebite nō cauſauerit

Quarta. Qui anteq̄ ſoluat vnā partē vult paciſci expſſe vl' ꝯtualr ð aliq̄ re mittenda: non eſt ſecurus ſe eſſe liberatū: q2 creditor inducit̃ ad deſperandum indebite. vnde nec libere remittit: ſed ne perdat totum ꝛc̄.

Caſus. l.

q Veritur. l. Vtrū aliqui teneant̃ aliquid reſtituere quod non acceperūt: Ad hoc reſpondet Piſa. ꝛ Archieps ꝛ Ray. ꝛ ſūma cōfeſ. li. ij. ti. v. q lxiij. et Petrus de pal. iiij. diſt. xv. ꝛ Guil. ꝛ Innocen. ꝛ Hoſtieñ. ꝛ ſanctus Tho. ij. ij. q. lxij. et oēs ccludūt ꝙ ſic. quia fautores furū tenent̃ reſtituere xj. q iij. qui conſentit. Qui aūt teneantur: ſanct⁹ Tho. Innoceñ. ꝛ Hoſtieñ. ꝛ Alanus ꝛ Guil. et alij declarant per hos verſus. ſ. Iuſſio. cōſiliū. conſenſus. palpo. recurſus. Participās. mut⁹. ñ obſtās. ñ ma